

Verkennd natuuronderzoek voormalig zoutdepot Breukelen

Onderzoek naar het voorkomen van beschermde natuurwaarden

Datum: 04-06-2014
Auteur: A. Tuitert
Opdrachtgever: Aveco de Bondt
Rapportnummer: AT/2014/04.06
Versie: Definitief

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor het perceel van een voormalige zoutopslag van Rijkswaterstaat langs de A2 ter hoogte van Breukelen bestaan herontwikkelingsplannen. Het betreft braakliggend terrein met een voormalige zoutloods, dat wordt ingericht als P&R terrein. De herontwikkeling van dit terrein kan leiden tot effecten op beschermde soorten en/of natuurgebieden. In opdracht van Aveco de Bondt is derhalve een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd om de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden in beeld te brengen. Voorliggend rapport bevat de uitkomsten van het verkennend natuuronderzoek.

Figuur 1: Inrichtingsschets plangebied.

1.2 Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is om duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling verbodsbepalingen uit de wet- en regelgeving voor natuur worden overtreden ten aanzien van beschermde soorten of gebieden. Indien sprake is van effecten op beschermde soorten, dan is voor de ingreep mogelijk een ont-heffing vereist op grond van artikel 75 Flora- en faunawet. Indien sprake is van effecten op beschermde gebieden, dan is voor de ingreep mogelijk een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet vereist. Het verkennend natuuronderzoek kan tevens worden gebruikt voor de ruimtelijke onderbouwing in het kader van een bestemmingsplanwijzi-ging en/of een omgevingsvergunning.

1.3 Verkennend veldbezoek

Op 19 mei 2014 heeft een verkennend veldbezoek in het plangebied plaatsgevonden. Op basis van expert judgement is aan de hand van biotoopeisen van beschermde soorten en habitatkenmerken in het plangebied beoordeeld welke beschermde soorten er in het plangebied kunnen voorkomen. Het veldonderzoek heeft een verkennend karakter en kan niet worden gezien als uitputtende soorteninventarisatie.

2 Wettelijk kader

2.1 Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet) regelt de bescherming van belangrijke natuurgebieden (Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten) in Nederland. Projecten, plannen of handelingen, die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, zijn op grond van artikel 19d Nbwet verboden. Ook projecten, plannen of handelingen die buiten het Natura 2000-gebied plaatsvinden kunnen verboden zijn als er negatieve effecten door 'externe werking' kunnen optreden. Gedeputeerde Staten – of in uitzonderingsgevallen de minister van EZ – kunnen een vergunning verlenen voor activiteiten die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben. De vergunning wordt pas afgegeven nadat een zogenaamde 'habitattoets' het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en dat er geen significante verstoring van soorten optreedt.

2.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ffwet) voorziet sinds 1 april 2004 in bescherming van inheemse soorten planten en dieren. Naast bepalingen voor specifiek aangewezen soorten geldt krachtens art. 2 van de Ffwet de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Via deze wet wordt eenieder mede verantwoordelijk voor de zorg en bescherming van flora en fauna.

Voor de bij wet aangewezen soorten moeten activiteiten, ruimtelijke ingrepen en ruimtelijk gebruik worden getoetst aan de verbodsbepalingen uit de wet. Beschermde planten mogen niet worden geplukt of beschadigd (art. 8), beschermde dieren mogen niet worden gedood, verwond, gevangen, of verontrust (art. 9 en 10) en voortplantings- en vaste rust- of verblijfsplaatsen mogen niet worden beschadigd of verstoord (art. 11). Bovendien is het niet toegestaan beschermde soorten planten en dieren te vervoeren, of onder zich te hebben (art. 13). Wanneer als gevolg van activiteiten de effecten op beschermde soorten zodanig zijn dat daarmee deze bepalingen overtreden worden, dan dient daarvoor in bepaalde gevallen een ontheffing aangevraagd te worden.

In de Flora- en faunawet worden beschermde soorten ingedeeld in drie verschillende beschermingsniveaus:

Algemeen beschermde soorten

Voor algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht bij activiteiten die te maken hebben met ruimtelijke ingrepen of beheer, mits de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet in gevaar komt. Bij andere activiteiten moet wel een ontheffing worden aangevraagd. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de algemene zorgplicht. Er zal altijd gezocht moeten worden naar manieren om de negatieve effecten te minimaliseren.

Overige beschermde soorten

Voor de iets zwaarder beschermde soorten (tabel 2 Ffwet) is voor ruimtelijke ingrepen wel een ontheffing vereist, tenzij er gewerkt wordt volgens een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode biedt organisaties de mogelijkheid om bepaalde beheersmaatregelen of ruimtelijke ontwikkelingen uit te voeren zonder telkens daarvoor een (afzonderlijke) ontheffing te moeten aanvragen. In dat geval geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Het toetsingscriterium voor ontheffingverlening van tabel 2-soorten is het criterium van de gunstige staat van instandhouding van de soort. Die mag niet in het geding komen.

Strikt beschermde soorten

De derde categorie zijn de strikt beschermde soorten (tabel 3 Ffwet). Ten aanzien van deze beschermde soorten geldt dat altijd een ontheffing van de verbodsbepalingen moet worden aangevraagd. De ontheffing wordt alleen verleend indien uit onderzoek blijkt dat er een bij wet genoemde dwingende reden aan het plan ten grondslag ligt, er geen andere bevredigende oplossing bestaat en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt.

Vogels

Vogels vormen een aparte categorie. Voor broedende vogels zijn er vrijwel geen ontheffingsmogelijkheden. Vogels zijn vooral kwetsbaar in hun broedperiode, daarom geldt in ieder geval dat in de buurt waar vogels broeden geen werkzaamheden mogen plaatsvinden in het broedseizoen (globaal van half maart tot begin augustus). Door het ministerie van EZ is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan het nest jaarrond beschermd is. Voor deze soorten geldt dat ze ook buiten het broedseizoen niet mogen worden verstoord of hun vaste rust- en verblijf mag worden aangetast.

2.3 Beleid ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het ruimtelijk beleid op rijks-, provinciaal, en gemeentelijk niveau vastgesteld, waarin onder andere de bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is verankerd. De EHS werd officieel geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan en is daarna opgenomen in de Nota Ruimte, welke inmiddels vervangen is door de Structuurvisie infrastructuur en ruimte (SVIR). Kaderstellende regels ten aanzien van o.a. de EHS zijn opgenomen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Bij geplande ingrepen die binnen de EHS vallen moet het belang van de natuurbescherming worden afgewogen tegen andere belangen, indien de voorgenomen ingreep negatief uitwerkt op de aanwezige natuurwaarden. De kern van de afweging vormt het 'nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen **niet** zijn toegestaan, **tenzij** er andere belangen zijn die de ingreep rechtvaardigen. In dat geval zijn compenserende maatregelen voorgeschreven.

Het Rijk en de provincies hebben spelregels afgesproken over wat wel en niet kan omtrent de EHS. Ze hebben dit in overleg met gemeenten en maatschappelijke organisaties gedaan. De afspraken zijn de 'Spelregels EHS'.

De regels ten aanzien van de EHS zijn op beleidsniveau door de provincie Utrecht vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013.

3 Resultaten

3.1 Bureaustudie

3.1.1 Werkwijze

Op basis van bestaande inventarisatiegegevens is een bureauonderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde gebieden en/of soorten in (de omgeving van) het plangebied. Hiervoor zijn o.a. verspreidingsatlassen gebruikt en digitale media als www.waarneming.nl. Aan de hand van deze bureaustudie is een inschatting gemaakt van welke beschermde gebieden en/of soorten er mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomen.

3.1.2 Natuurbeschermingswetgebieden

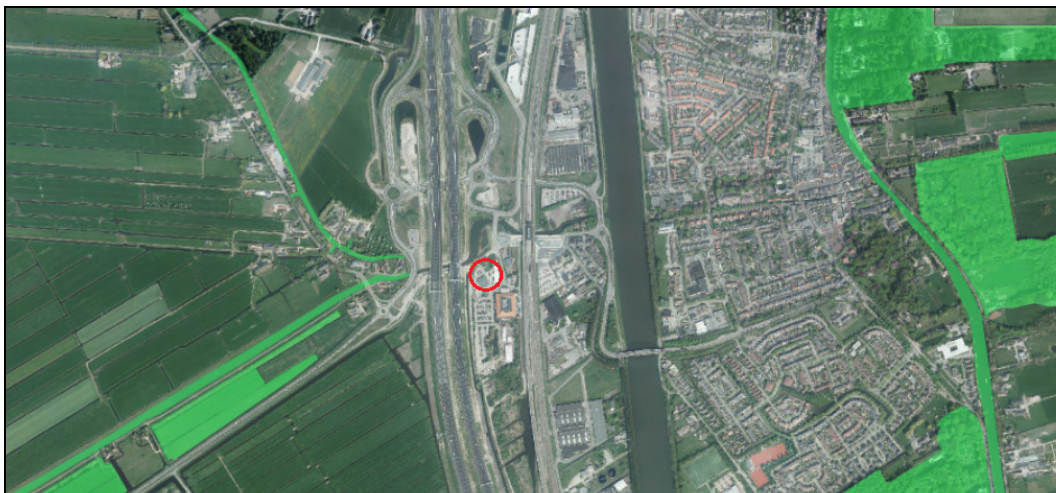
Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied of een Beschermd natuurmonument. Het dichtstbijzijnde natuurbeschermingswetgebied is het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen (deelgebied Loosdrechtse Plassen) op een afstand van ca. 2 km van het plangebied. Andere beschermde natuurgebieden liggen op grotere afstand van het plangebied. Gezien de relatief grote afstand van het plangebied tot het dichtstbijzijnde natuurbeschermingswetgebied, de beperkte effectafstand van de ingreep en de ligging van het stedelijk gebied van Breukelen tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied, kan een aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied op voorhand worden uitgesloten. Verdere toetsing in de vorm van een verslechteringstoets of een passende beoordeling of het aanvragen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet is niet aan de orde.

Figuur 3.1.2: Ligging Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen (geel gearceerd) ten opzichte van het plangebied (rood omlijnd).

3.1.3 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het dichtstbijzijnde EHS-gebied ligt op ca. 250 meter afstand van het plangebied aan de overzijde van de A2. Aangezien het plangebied buiten de EHS ligt, is van een fysieke aantasting van de EHS geen sprake. Bovendien kent de ingreep slechts een beperkte effectafstand en ligt de hoger gelegen rijksweg A2 tussen het plangebied en het EHS-gebied aan de westzijde van de A2. Van een significante verstoring binnen de EHS is derhalve geen sprake. Verdere toetsing in de vorm van een “Nee, tenzij-toets” is niet aan de orde.

Figuur 3.1.3: Ligging EHS (groen gearceerd) ten opzichte van het plangebied (rood omlijnd). Bron: EHS-kaart Provinciale Ruimtelijke Verordening Utrecht.

3.1.4 Beschermde soorten

Er zijn geen verspreidingsgegevens van soorten uit het plangebied bekend. Uit verspreidingsgegevens van www.waarneming.nl en www.telmee.nl blijkt dat in de wijdere omgeving wel verschillende beschermde soorten/soortgroepen voorkomen zoals vleermuizen, vaatplanten, waterspitsmuis en ringslang.

3.2 Verkennend veldbezoek

3.2.1 Flora

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten in het plangebied aangetroffen. Het plangebied betreft een deels verhard terrein en bevat geen geschikte biotoop voor zwaardere beschermde plantensoorten zoals orchideeën en klokjes. Ook zijn geen beschermde muurplanten in het plangebied aangetroffen. Tussen en langs de randen van de verharding groeien wel plantensoorten zoals klein hoefblad, kamille en klaver, maar deze soorten zijn niet beschermd op grond van de Flora- en faunawet. Aanwezigheid van zwaardere beschermde plantensoorten kan vanwege het ontbreken van geschikte biotoop voor deze soorten worden uitgesloten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet is niet aan de orde.

3.2.2 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats zoals roofvogels en uilen aangetroffen in het plangebied. Er is geen geschikte bebouwing aanwezig waarin vogels zouden kunnen broeden. In het groen rondom het plangebied broeden naar verwachting diverse algemeen voorkomende zangvogels. Nesten van deze algemeen voorkomende soorten zijn alleen beschermd wanneer ze in gebruik zijn tijdens het broedseizoen. Het verwijderen van begroeiing (heggen, struweel, bomen, ruigtes) waarin vogels kunnen broeden dient derhalve plaats te vinden buiten het broedseizoen van vogels, dat globaal loopt van half maart t/m begin augustus.

Omdat de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten met een vaste rust- en verblijfplaats (zoals roofvogels, uilen en huismus) op voorhand kan worden uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikte nestgelegenheid, is nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet is niet aan de orde.

3.2.3 Zoogdieren

Vleermuizen

In het plangebied is geen geschikte bebouwing aanwezig die kan dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. In de te kappen bomen aan de noordwest zijde van het plangebied zijn geen voor vleermuizen toegankelijke holtes, kieren of scheuren aangetroffen. De bomen vormen derhalve geen (potentiële) verblijfplaats voor vleermuizen. De bomen vormen ook geen doorgaand lijnvormig landschapselement, waardoor van een vliegroute van vleermuizen geen sprake is. De bomen kunnen wel onderdeel uitmaken van het foerageergebied van vleermuizen. In de directe omgeving blijft echter voldoende geschikt foerageergebied voor vleermuizen aanwezig.

Enkele knotbomen op het terrein hebben voor vleermuizen geschikte holtes. Deze bomen worden ingepast en zullen dus niet gekapt worden. Wel komen er parkeerplaatsen op relatief korte afstand van de bomen met holtes te staan waardoor de potentiële vleermuisverblijfplaatsen verstoord zouden kunnen worden. Indien daadwerkelijk vleermuizen aanwezig zijn, dan moet verstoring voorkomen worden.

Figuur 3.2.3: Ligging rijtje knotbomen (rood omlijnd) met enkele voor vleermuizen geschikte holtes.

Foto 3.2.3-1 en 3.2.3-2: Voor vleermuizen geschikt holte in een knotboom in het plangebied.

Overige zoogdiersoorten

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn enkele sporen van het konijn in het plangebied aangetroffen. Het plangebied bevat daarnaast beperkte biotoop voor algemeen voorkomende soorten zoals egel en huisspitsmuis. Dit zijn algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt.

Voor zwaarder beschermde soorten zoogdieren zoals eekhoorn, boomarter en waterspitsmuis is in het plangebied geen geschikte biotoop aanwezig. Vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten ontbreken. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet is niet aan de orde.

3.2.4 *Reptielen, amfibieën en vissen*

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen reptielen, amfibieën en vissen in het plangebied aangetroffen. Het plangebied bevat ook geen geschikte biotoop voor zwaarder beschermde soorten reptielen, amfibieën en vissen vanwege het ontbreken van permanent wervoerend oppervlaktewater wat kan dienen als leefgebied en het ontbreken van geschikt landhabitat. Wel kunnen algemeen voorkomende amfibieën zoals bruine kikker en gewone pad in het plangebied voorkomen. Dit zijn algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet), waarvoor een vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet. Langs de rand van het plangebied (ter hoogte van de molen) is een watergang aanwezig, die geschikt is als leefgebied voor algemeen voorkomende soorten vissen en amfibieën (groene kikkercomplex). Tijdens het veldbezoek zijn in deze watergang ook enkele (middelste) groene kikkers geoord. De watergang blijft behouden, waardoor geen sprake is van verlies aan leefgebied voor amfibieën en vissen.

De aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten reptielen, amfibieën en vissen in het plangebied kan vanwege het ontbreken van geschikte biotoop voor deze soortgroepen worden uitgesloten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet is niet aan de orde.

3.2.5 *Ongewervelden*

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen beschermde soorten ongewervelden in het plangebied aangetroffen. Het plangebied bevat ook geen geschikte biotoop voor beschermde soorten libellen, dagvlinders of andere soorten ongewervelden. De aanwezigheid van beschermde soorten ongewervelden in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet is niet aan de orde.

4 Conclusie

Uit het verkennend natuuronderzoek blijkt dat het plangebied niet binnen de invloedssfeer van Natura 2000-gebieden of Beschermde natuurmonumenten. Er is derhalve geen sprake van negatieve effecten op dergelijke beschermde gebieden. Nader onderzoek in de vorm van een verslechteringstoets of een passende beoordeling of het aanvragen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

Het plangebied ligt tevens buiten de begrenzing en de invloedssfeer van de EHS. Er is derhalve geen sprake van een significante verslechtering van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Nader onderzoek in de vorm van een “Nee, tenzij-toets” is niet aan de orde.

In het plangebied is leefgebied voor enkele algemeen voorkomende soorten zoals konijn, egel, huisspitsmuis, gewone pad en bruine kikker aanwezig. Dit zijn algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is voor deze soorten niet noodzakelijk. Wel geldt de algemene zorgplicht uit artikel 2 van de Flora- en faunawet ten aanzien van deze soorten, wat inhoudt dat veel als redelijkerwijs mogelijk rekening gehouden moet worden met de aanwezigheid van deze soorten en ze niet opzettelijk mogen worden gedood of verwondt.

Enkele knotbomen op het terrein hebben voor vleermuizen geschikte holtes. Deze bomen worden ingepast en zullen dus niet gekapt worden. Wel komen er parkeerplaatsen op relatief korte afstand van de bomen met holtes te staan waardoor de potentiële vleermuisverblijfplaatsen verstoord zouden kunnen worden. Indien daadwerkelijk vleermuizen aanwezig zijn, dan moet verstoring voorkomen worden.

Verder zijn geen groeiplaatsen van zwaarder beschermde plantensoorten of vaste rust- en verblijfplaatsen van zwaarder beschermde diersoorten in het plangebied aanwezig. Ook is geen sprake van essentiële vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen binnen het plangebied. De ingreep leidt – behalve mogelijk voor vleermuizen – niet tot een overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet ten aanzien van andere beschermde planten- en diersoorten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet is voor andere soorten dan vleermuizen niet aan de orde.